

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет романо-германської філології
Кафедра зарубіжної літератури

Силабус курсу
«Естетика світового кіно тексту»

Обсяг	Загальна кількість: кредитів – 3; годин – 90; змістових модулів – 1
Семестр, Рік	2 (весняний) семестр, 2025-2026 навч. рік
Дні, Час, Місце	За затвердженим розкладом
Викладач	ФОКІНА Світлана, кандидат філологічних наук, доцент кафедри зарубіжної літератури
Контактний телефон	+380 97 40 54 990
Е-mail:	svetlana_fokina@ukr.net
Робоче місце	бульвар Французький, 24/26, кафедра зарубіжної літератури (ауд. 108)
Посилання на профіль викладача» на сайті Університету	https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/rgf/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdily/foreignlit/spivrobotnyky/6014-fokina-svitlana-oleksandrivna
Консультації	За затвердженим графіком: https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/rgf/dystsypliny

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування за розкладом. При необхідності додатково за попередньою домовленістю. Онлайн-лекції проводяться в zoom-конференції за посиланням:
<https://us05web.zoom.us/j/83093957161?pwd=VMUvP9AQszbLSH4ACXhOxzHqAqTwF7.1>
Ідентифікатор конференції: 830 9395 7161
Код доступу: B2PNU4

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Програма належить до вибіркових дисциплін.

Предмет вивчення дисципліни: міфопоетичні, психоаналітичні та ідеологічні коди світового кінотексту

Пререквізити курсу: У результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати: своєрідність світового кінотексту; мати уяву про кінотекст різних країн за період з 1980 по 2020 років.

вміти: систематизувати інформацію про світовий кінотекст; аргументовано представляти власний погляд на сучасний кінематограф.

Мета курсу: дати розгорнуте уявлення про головні тенденції світового кінотексту протягом його розвитку з 1980-х по 2020-ті роки відповідно до провідних тем сучасності з урахуванням впливу на кінопоетику психоаналітичних, міфопоетичних та ідеологічних кодів.

Ознайомити з надбаннями різних аналітичних стратегій для адекватної інтерпретації світового кінотексту.

Завдання: Освітити специфіку світового кінотексту як художньої системи. Знайомство з кінотекстом в американському, англійському, французькому, італійському, аргентинському, польському та українському кінематографі впродовж 1980-х по 2020-ті роки. Осмислення своєрідності кінотексту відповідно до таких тематичних напрямів, як трикстерська, карнавальна, феміністична, бестіарна, музична, аб'юзивна, інвалідна тематика, що відповідає домінантам сучасної художньої ідеології. Розглянути специфіку різних інтерпретаційних теснік аналізу кінотексту.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати: тематику світового кінотексту за період з 1980 по 2020 роки; мати уяву про різні типи кінотексту відносно художньої естетики різних країн; основні принципи та засади аналітичного апарату;

вміти:

- застосовувати отримане знання при аналізі сучасного кінематографу; користуватися різними інтерпретаційними методами при аналізі сучасного кінотексту.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год. очна форма навчання / 4 год. заочна форма навчання), практичних занять (14 год. очна форма навчання / 4 год. заочна форма навчання), організації самостійної роботи студентів (60 год. очна форма навчання / 80 год. заочна форма навчання).

Методи навчання

Словесні: лекції, розповідь, пояснення, бесіда.

Наочні: ілюстрація (у тому числі PowerPoint / мультимедійні презентації).

Практичні: усні доповіді, самостійні письмові завдання (есе, письмова доповідь, реферат, PowerPoint презентація).

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Художня ідеологія світового кінотексту за період з 1980-х по 2020 –ті роки

Тема 1. Семіотична та інтерпретаційна специфіка кінотексту.

Концепція тексту за Р. Бартом. Ідеологічність в рамках французького постструктуралізму. Специфіка кінотексту. Погляд на кіно текст Ю. Лотмана, Ж. Дельоза, Ж.-М. Леклезіо. Архетипові пласти у кінотексті. Літературоцентричність кінотексту з позицій дискурсивних практик.

Тема 2. Міфопоетика, психоаналіз та ідеологеми як інтерпретанти світового кінотексту.

Психоаналітичні конотації кінотексту (за концепцією З. Фрейда). Поняття архетипу за К. Г. Юнгом як інтерпретаційний код кінотексту. Аполоничне та дионісійське як інтерпретаційні моделі кінотексту. Міф та ритуал як інтерпретаційні моделі кінотексту в культурній ситуації сучасності (К. Леві-Строса, М. Еліаде).

Тема 3. Художня специфіка трикстерського кінотексту в контексті міфопоетичних, психоаналітичних та ідеологічних інтерпретаційних моделей

Трикстер як емблематична фігура сучасності у стрічках: Сімона («S1m0ne», 2002) режисера Ендрю Ніккола, «Дівчина на мосту» («La fille sur le pont», 1999) режисера Патріса Леконта, «Мрець» («Dead Man», 1995) режисера Джима Джармуша, «Пропала грамота» (1972) режисера Бориса Івченка.

Тема 4. Художня специфіка карнавального кінотексту в контексті міфопоетичних, психоаналітичних та ідеологічних інтерпретаційних моделей

Варіанти карнавальності як світосприйняття у стрічках: Мілаша Формана «Амадей» («Amadeus», 1984), Віма Вендерса «Небо над Берліном» («Der Himmel über Berlin», 1987), Джима Хенсона «Лабіринт» («Labyrinth», 1986), «Тіні забутих предків» (1964) режисера Сергія Параджанова.

Тема 5. Художня специфіка феміністичного кінотексту в контексті міфопоетичних, психоаналітичних та ідеологічних інтерпретаційних моделей

Стислий обсяг феміністичної ідеології у фільмах: Шарлотт Сільвера «Секс, кохання та математика» («C'est la tangente que je prefere», 1997), Франсуа Озоном в фільмі «Вісім жінок» («8 femmes», 2002) Маргарете фон Тротта «Закохана в пустелі» («Ingeborg Bachmann – Reise in die Wüste», 2023) та мультиплікаційній стрічці «Мавка. Лісова пісня» 2023 року режисерів Олександри Рубан та Олега Маламужа.

Тема 6. Художня специфіка бестіарного кінотексту в контексті міфопоетичних, психоаналітичних та ідеологічних інтерпретаційних моделей

Бестіарні коди світового кіно тексту у стрічках: «Вовк» (Wolf, 1994) режисера Майка Ніколса, «Королівство тварин» (Le Règne animal, 2022) режисера Тома Келлея, «Іа» / «Ео» (2022) режисера Ежи Сколимовські.

Тема 7. Художня специфіка кінотексту про музикантів в контексті міфопоетичних, психоаналітичних та ідеологічних інтерпретаційних моделей

Специфіка музичного тексту з позицій семіотики, міфопоетики психоаналізу у фільмах: «Легенда про піаніста» (La leggenda del pianista sull'oceano, 1998) режисера Джузеппе Торнаторе, «Курча з чорносливом» (Poulet aux prunes, 2011) режисерів Венсан Паронно та Маржан Сатрапі, «Малер на кушетці» (Mahler auf der Couch, 2010) режисера Фелікс О. Адлон, Персі Адлон, «Мої думки тихі» (2019) українського режисера Антонію Лукіча.

Тема 8. Художня специфіка кінотексту про аб'юзивні стосунки в контексті міфопоетичних, психоаналітичних та ідеологічних інтерпретаційних моделей

Психоаналітичні, міфопоетичні та ідеологічні аспекти аб'юзивної поведінки та відповідних стосунків у стрічках: «Любовна пристрість» («Passione d'amore», 1981) італійського режисера Етторе Сколи, «Мій син для мене» («Mon fils à moi», 2006) режисера Марсьяля Фужерона, «Таємниця в його очах» («El secreto de sus ojos», 2009) режисера Хуана Хосе Кампанелли та антиаб'юзивні стосунки у стрічці «Стоп-земля» (2021) української режисерки Катерина Горностай.

Тема 9. Художня специфіка кінотексту про інвалідів в контексті міфопоетичних, психоаналітичних та ідеологічних інтерпретаційних моделей

Погляд на інвалідність як різновид «соціальних функцій священного» у фільмах: «День восьмий» (Le huitième jour, 1996) режисера Жако ван Дормель, «Танцююча у темряві» (Dancer in the Dark, 2000) режисера Ларса фон Трієра, «Картахена» (L'homme de chevet, 2009) режисера Ален Монне, «Плем'я» (2014) українського режисера Мірослава Слабошпицького.

Рекомендована література

Основна

1. Дубініна О. Екранізація літературного твору як предмет компаративного дослідження. *Слово і час*. 2016. № 2. С. 40–54.
2. Фокіна С. О. Дискурс з позицій літературознавства. Французька лінія вивчення. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2022. Т. 33 (72). № 1 Ч. 2. С. 182–187.
3. Фокіна С. О. Фройдівська «психопатологія повсякденного життя» у дискурсивному полі «Міфологій» Р. Барта. *Наукові записки*. Сер.: Філологічні науки. Вип. 2 (209). 2024. С. 368–373.
4. Fokina S. To the question of archetypic prototypes of heroes of the movie «S1m0ne» of Andrew Niccol. *Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова*. Сер.: Філологія. 2018. Т. 23. Вип. 1 (17). Рр. 97–106.
5. Fokina S. Mythological connotations of the plot of the film by Patrice Lecont «The Girl on the Bridge». *Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова*. Сер.: Філологія. 2019. Т. 24. Вип. 2 (20). Рр. 101–112.

Додаткова

1. Література на полі медій: [колективна монографія на пошану 90-річчя академіка НАН України Д. С. Наливайка] / [ред. Гундорова Т. І., Сиваченко Г. М.]. Київ, 2019. 399 с.
2. Barthes R. (2021). *Mithologies*. Paris: Seuil.
3. Greimas A. G., Fontanille J. (1991). *Sémiotique des passions. Des états de choses aux états d'âme*. Paris: Seuil.
4. Jung C. G. (2020). *Psychological Types*. New York: Routledge.
5. Kugler P. (2012). *The Alchemy of Discourse: Image, Sound and Psyche*. New York: Daimon.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. Максимовича КНУ ім. Т.Шевченка: <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>
3. Бібліотека ОНУ ім.І. І. Мечникова: <http://lib.onu.edu.ua/>
4. Електронна бібліотека дисертацій <https://www.dissercat.com>

ОЦІНЮВАННЯ

У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожен тематичний змістовий модуль. Відповідь під час іспиту теж оцінюється за 100-бальною шкалою. Загальна оцінка з навчальної дисципліни – це є середнє арифметичне суми балів за поточний контроль та підсумковий контроль (іспит).

Поточний контроль							Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль 1								
C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	40	100
9	9	9	8	8	9	8		
60								

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перекладання: студенти виконують завдання та готують доповіді на практичні заняття за розкладом. Переносити або відкладати доповідь забороняється.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців університету ОНУ імені І. І. Мечникова http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-22-02-2018.pdf.

Всі доповіді мають бути підготовлені самостійно на основі щонайменше п'яти різних теоретичних джерел.

Політика щодо відвідування та запізнень: лекції та практичні заняття необхідно обов'язково відвідувати. У разі неможливості повідомити старосту заздалегідь порядок та умови такого навчання регламентуються [Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ](#).